regentijd en uit proefnemingen blijkt, dat dit proces geheel niet wordt beinvloed door uitwendige factoren.
Ongeveer een maand na de bloei van Urginea veroorzaken enorme aantallen bollen en knollen zoiets als de lentebloei in de herfst, maar dit hebben we aan de regen te danken. Plotseling is Mount Carmel overdekt met de sierlijke *Scilla autumnalis*, de violette *Colchicum Steveni*, de rose *Crocus hiemalis*, de donkerblauwe Romulca. Daarna verschijnen de bladeren en bloemen van *Cyclamen persicum*.
Ondertussen zijn, dank zij de regen, vele zaden gekiemd; de bergen zijn bedekt met een groen waas en de Carmel begint te lijken op een prachtig park, waardoor zij recht doet aan haar oude Hebreeuwse naam, want Carmel betekent oorspronkelijk „de Tuin".
In December en Januari zijn de hellingen fel gekleurd door duizenden bloemen van de rode *Anemone coronaria*, die even later worden gevolgd door de geelrode *Ranunculus asiaticus*, de donkerrode *Adonis palestina* en vervolgens door de klaprozen en papavers.
Eind Februari bloeit de doornige *Calycotome villosa*, die wel op brem lijkt, en die met haar bloemen de Carmel fel geel kleurt. Weer iets later verschijnen de donker wijnrode bloemen van *Pictacia lentiscus* en tenslotte komt er een eind aan de lentepracht met de rose en witte *Cistus villosus* en *Cistus salvifolius*, wellicht de meest karakteristieke struiken uit de Middellandse Zee-landen.

Naar het „Soerkse Goor"

door J. Daams, Eindhoven

Elk jaar, zo tegen het eind van Maart organiseert de Afd. Eindhoven een avondtocht naar het „Soerkse Goor". Dat zal de meeste lezers niets zeggen, al is het ietwat eigenaardig, gezien de tijd. Wat is er dan voor bijzonders te beleven in een „Goor", een in het Zuiden veel voorkomende naam voor moerassige streken? Een kort verslag zal, hoop ik, in staat zijn, het aantrekkelijke van zo'n avondlijke tocht duidelijk te maken. Het „Soerkse (Soerendonkse) Goor" dan is een deel van een groot moerassig gebied, met daaraan aansluitend een nog mooi stuk „woeste" heide in het Zuid-Oosten van Brabant, tegen de Belgische grens aan. Het is het oorspronggebied van de Strijpse A, een heel nietig beekje, nauwelijks op de kaart te vinden, nog rijk aan uitgebreid elzen- en wilgenbroekland, gagelwildernissen, en andere veenvegetaties in overvloed.
Vanzelfsprekend komen hier talrijke moerasvogels voor, en die vormen het doel van die avondtochten.
Zo ging dan op 29 Maart 1950 weer een vijftiental liefhebbers op weg. Via Valkenswaard trok een stoet van vier min of meer luxe-wagens de grote nieuwe bebossingen van Staatsbosbeheer in over een steenweg, die heel mysterieus doodloopt in de heide, ruim een halve kilometer van de Belgische grens. Bij het einde van de weg parkeren we de wagens en we zitten in de eenzaamheid. Het is, ondanks de ontginningen van de laatste tien jaar, nog een prachtig terrein met verscheidene vennen (met geoorde fuut als broedvogel) met zandverstuiving (met duinpieper en boomvalk) en op de heide nog enkele jeneverbessen. In het Westen begrensd door de Tongelreep, duidelijk te herkennen aan de populierenzoom, in het Noorden door de

nieuwe bosaanleg van Staatsbosbeheer, in het Oosten door de Strijpse A en in het Zuiden door de bossen rond het Belgische Hamont en Achel met de „Achelse Kluis", het Trappistenklooster juist op de grens.
Als we zo plm. half zeven de wagens achterlaten wordt onze aandacht al spoedig getrokken door enkele troepjes grutto's, die bij een vennetje neerstrijken. De prachtige voorjaarsroep van de wulp horen we uit verschillende richtingen. Een bruine kiekendief wordt lastig gevallen door een kraai. Uit de bosrand klinkt het onwelluidende geluid van fazanten.
Als we even stilstaan en goed luisteren, horen we de onmiskenbare boldergeluiden van de korhanen. Uit diverse richtingen komt het typische gekoer, dat mij op een afstand steeds doet denken aan het schieten van balken door grote ijsvlakten. Het duurt niet lang of we zien een tweetal hanen opvliegen.
We zijn echter voor de moerasvogels gekomen, dus we zoeken zo spoedig mogelijk het moeras op. Een nauwelijks herkenbaar paadje leidt ons in de richting van de A.
De blauwborstjes zingen volop. Het is mogelijk, om er dichtbij te komen; het is echter te donker om ze te zien. De nieuwelingen kunnen de gevarieerde zang goed in zich opnemen.
Een enkele merel, een roodborstje en een rietgors geven acte de présence, maar de blauwborstjes geven de toon aan.
We werken ons door de gagelbosjes, tot we aan het beekje komen, waar we even halt houden om eens goed te luisteren.
Vanuit het „Turfwater", meer naar het Noorden gelegen, horen we het doffe „oewoemp" van de roerdomp. Plotseling een vreemd geluid, zo iets als het geschreeuw van een speenvarken, dat gekeeld wordt: de waterral. Jammer genoeg zijn de rallen niet erg actief vanavond. Nog slechts éénmaal wordt het geschreeuw gehoord.
De watersnippen beginnen nu pas goed, nu het helemaal donker is geworden. We zien ze niet, maar hun vlucht is toch wel te volgen, als we letten op hun gemekker.
Duidelijk horen we eerst het typische „kjuk-kjuk". Dan stijgt de vogel op, maakt plotseling een draai en duikt. Door de sterke luchtstroom, die langs de vleugel tegen de staartveren wordt geleid, ontstaat het mooie voorjaarsgeluid van het „hemelgeitje". „Mekkeren" noemen wij het; „drumming" zeggen de Engelsen, maar het is onmogelijk het liefelijke geluid goed te definiëren. Er moeten tientallen snippen bezig zijn in dit gebied, dat zich over enkele kilometers uitstrekt.
Een grote uil, waarschijnlijk een velduil, vliegt geruisloos langs ons, het wilgenbroek in.
Als we een tijdje gaan zitten luisteren klinkt van verre een klaaglijk „ijoei". Het is nu plm. half negen, maar allerlei vogels zijn nog actief. Van de natte heide waaien de geluiden van grutto's en kieviten over. Enkele patrijzenkreetjes komen ook uit die richting.
Uit de beek klinkt het slaperig gekwaak van een kikker. Af en toe verraadt geritsel tussen het riet de aanwezigheid van muizen en andere kleine zoogdieren.
Gelukkig hebben we het voordeel van de maneschijn op de terugweg, zodat tenslotte maar één deelnemer met een nat been naar huis moet.
Het is een heel tevreden gezelschap, dat om plm. tien uur op de markt de wagens weer verlaat.